

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2017-08-31
meddelad i
Nacka strand

Mål nr M 819-16

SÖKANDE

Falu kommun, 212000-2221

Ombud: Walter Johansson
SWECO Energiguide AB
Box 1902
791 19 Falun

SAKÄGARE

1. Borgärdets samfällighetsförening
Övertänger 17
790 26 Enviken

2. Svärdsjö kanotklubb
soizicklidstrom@hotmail.com

SAKEN

Tillstånd till utrivande av dammbyggnad, m.m., i Svärdsjöån i Falu kommun

Avrinningsområde: 53
AnläggningsID: 1718
Koordinater (SWEREF99): E: 550155 N: 6734051

DOMSLUT

Tillstånd

Mark- och miljödomstolen lämnar Falu kommun tillstånd enligt 11 kap. 9 § miljöbalken att:

- a) riva ut Sågdammen i Svärdsjöån,
- b) uppföra en överfallsdamm/stenbarriär/överlöp uppströms befintlig dammbyggnad, och
- c) att i tröskeln/överlöpet bereda plats för fiskvandring i en naturlig fåra.

Dok.Id 503690

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 40 E-post: mmd.nacka.avdelning4@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:00–16:30

Villkor och egenkontroll

Mark- och miljödomstolen förordnar att följande villkor ska gälla för den tillståndsgivna verksamheten.

1. Arbetet ska utföras i huvudsaklig överensstämmelse med vad som har angetts i ansökan och vad sökanden i övrigt har åtagit sig i målet.
2. Restaureringsåtgärder ska utföras på botten av Svärdsjön efter det att utrivningarna är utförda. Restaureringsarbetena ska utföras på sådant sätt som resulterar i att vattenstånds- och avrinningsförhållanden i det närmaste överensstämmer med de förhållanden som idag råder i Svärdsjön innan dammanläggningens utrivning.
3. Slutlig utformning av överfallströskeln/överlöpet ska göras i samråd med tillsynsmyndigheten. Borgärdets Sportfiskeklubb ska beredas möjlighet att vara med i ett samråd omkring arbetet med utformning av tröskeln.
4. Överlöpet/tröskeln ska utformas på så sätt att gällande dämnings- och sänkingsgränser inte över- respektive underskrids.
5. Överfallströskeln/överlöpet ska efter arbetets genomförande besiktigas av fiskesakkunnig med avseende på passerbarhet för vattenlevande organismer.
6. Sökanden ska i samråd med tillsynsmyndigheten upprätta ett kontrollprogram för att kontrollera överfallströskeln/överlopets funktion.
7. Arbetena ska utföras under period med lågt flöde och hänsyn ska tas till SMHI:s mätstation i Svärdsjöns utlopp under arbetets genomförande.
8. Eventuella musslor, som kan komma att hamna ovanför vattenlinjen i samband med arbetets genomförande, ska flyttas i samråd med tillsynsmyndigheten.
9. Sökanden ska tillse att det finns en gång- och cykelväg över Sägströmmen.
10. Hantering av eventuellt miljöfarligt avfall ska ske i samråd med kommunens miljökontor.

Delegation

Mark- och miljödomstolen delegerar till tillsynsmyndigheten att besluta om åtgärder och villkor beträffande den slutliga utformningen av överfallströskeln/överlöpet.

Arbetstid

Domstolen bestämmer arbetstiden för utrivning av dammanläggningen och byggande av överfallsdamm/stenbarriär/överlöp till fem år från den dag då denna dom vinner laga kraft.

Oförutsedd skada

Domstolen bestämmer tiden tiden för framställande av ersättning på grund av oförutsedd skada till fem år efter arbetstidens utgång.

Miljökonsekvensbeskrivning

Mark- och miljödomstolen godkänner den i målet inlämnade miljökonsekvensbeskrivningen.

Rättegångskostnader

Falu kommun ska utge ersättning för rättegångskostnad till Kammarkollegiet med yrkade 6 400 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från denna dag till dess betalning sker.

Falu kommun ska utge ersättning för rättegångskostnad till Länsstyrelsen i Dalarnas län med yrkade 22 400 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från denna dag till dess betalning sker.

Prövningsavgift

Domstolen fastställer prövningsavgiften till tidigare beslutat belopp.

YRKANDEN M.M.

Falu kommun (sökanden) har yrkat att mark- och miljödomstolen ska ge kommunen tillstånd att

- a) riva ut Sågdammen i Svärdsjöån i Falu kommun,
- b) uppföra en överfallsdamm/stenbarriär/översläpp uppströms befintlig dammbyggnad, och
- c) att i tröskeln/översläppet bereda plats för fiskvandring i en naturlig fåra.

Sökanden har därjämte yrkat att domstolen fastställer arbetstiden för utrivning av dammanläggningen och byggande av överfallsdamm/stenbarriär/översläpp till fem år, bestämmer den tid inom vilken anspråk för oförutsedd skada ska framställas till fem år efter arbetstidens utgång och förordnar att arbetena får påbörjas innan domen vinner laga kraft.

Sökanden har föreslagit följande villkor för den sökta verksamheten:

1. Arbetet ska utföras i huvudsaklig överensstämmelse med vad som har angetts i ansökan och vad sökanden i övrigt har åtagit sig i målet.
2. Restaureringsåtgärder ska utföras på botten av Svärdsjöån efter det att utrivningarna är utförda. Restaureringsarbetena ska utföras på sådant sätt som resulterar i att vattenstånds- och avrinningsförhållanden i det närmaste överensstämmer med de förhållanden som idag råder i Svärdsjöån innan dammanläggningens utrivning.
3. Slutlig utformning av överfallströskeln ska göras i samråd med tillsynsmyndigheten. Borgärdets Sportfiskeklubb ska beredas möjlighet att vara med i ett samråd omkring arbetet med utformning av tröskeln.
4. Översläppet/tröskeln ska utformas på så sätt att gällande dämning- och sänkningsgränser i Pumphusdammen (högra åfåran) inte över- respektive underskrids.
5. Tröskeln ska efter arbetets genomförande besiktigas av fiskesakkunnig med avseende på passerbarhet för vattenlevande organismer.
6. Sökanden ska i samråd med tillsynsmyndigheten upprätta ett kontrollprogram för att kontrollera tröskelns funktion.

7. Arbetena ska utföras under period med lågt flöde och hänsyn ska tas till SMHI:s mätstation i Svärdsjöns utlopp under arbetets genomförande.
8. Eventuella musslor, som kan komma att hamna ovanför vattenlinjen i samband med arbetets genomförande, ska flyttas till lämplig plats.
9. Sökanden ska tillse det finns en gång- och cykelväg över Sågströmmen.
10. Hantering av eventuellt miljöfarligt avfall ska ske i samråd med kommunens miljökontor.

ANSÖKAN

Sökanden har i ansökan samt i senare tillägg och förtydliganden anfört i huvudsak följande.

Orientering

Sågdammen i Sågströmmen/Borgärdetsströmmen inom Svärdsjöns avrinningsområde har sin belägenhet ca 25 km norr om Falu centrum i Borgärdets by. Svärdsjöån inom Rättviks och Falu kommuner är ett större vattendrag, som rinner upp i sjön Amungen och därefter rinner i sydlig riktning genom sjöarna Lilla och Stora Draggen, Balungen, Tänggran, Vågsjön, Norra och Södra Lingan, Svärdsjön, Toftan och Hosjön som mynnar ut i sjön Runn. Runn avbördar i sin tur sitt vatten genom Lillälven till Dalälven vid Torsång i Borlänge kommun. Omedelbart nedströms Svärdsjöns utlopp ur Svärdsjön bildar ån de s k Borgärdesströmmarna. Ungefär 400 m nedströms sjön framrinner ån i två grenar benämnda Sågströmmen och Näsströmmen. Båda dessa grenar är idag överbyggda med reglerbara dammar, benämnda Sågdammen respektive Pumphusdammen. Mellan nämnda strömmar rinner en bäck, kallad Sallingsbäcken. Framför denna har det tidigare lagts en vall av sten för att hindra flödet i bäcken, men den är numera genombruten. Den tidigare flottleden gick genom Sågströmmen. I de båda strömmarna torde vattenkraften ha utnyttjats under mycket lång tid i olika verk och anläggningar. I Sågströmmen (Sågdammen) har funnits en vattendriven såg, som enligt uppgift lagts ned redan år 1895. I Näsströmmen (Pumphusdammen) har det enligt uppgift funnits ett hjulhus för drift av en s.k. konstledning till en gruvpump, vidare en kvarn, ett tröskverk och ett par slipstenar. Senare har dammen nyttjats för drift av ett pumpverk, varifrån

Borgärdets by försågs med hushållsvatten. Vid dammen har det även funnits en mindre vattenkraftstation. Samtliga dessa anläggningar är idag nedlagda. Dammbyggnaden benämns som Pumphusdammen.

Tidigare tillstånd

Sökanden har i deldom från den 28 oktober 1976 och slutlig dom från den 11 december 1980, VA 94/74, erhållit tillstånd till ett övertagande av Sågdammen i Sågströmmen från Dalälvarnas Flottledsförvaltning, samt även överta Pumphusdammen. Tidigare ägare till Pumphusdammen framgår inte klart. Det finns diverse bestämmelser omkring flottningen i Svärdsjövattendraget, som även berör Borgärdetsströmmen och Sågströmmen. I övrigt har det inte vara möjligt att återfinna några äldre domar som berör Sågdammen. Sökanden tolkar domen från den 11 december 1980 som att dammanläggningarna är lagligt tillkomna och ansöker därför inte om någon lagligförklaring av berörda dammbyggnader i denna ansökan.

Denna ansökan

Borgärdetsströmmen i Svärdsjöån är sedan lång tid tillbaka påverkad av dämning. Historiskt material talar för att dämning kan ha förekommit så långt tillbaka som i början av 1800-talet, kanske ännu tidigare. Det är dock okänt hur de båda dammbyggnaderna fick den utformning som de har i dag. De har idag inte någon betydelse för kraftproduktionen och flottningen har upphört, varför det egentligen saknas motiv för att vidmakthålla och underhålla de aktuella dammarna. Det är dock viktigt att nuvarande vattennivåer ur miljösynpunkt upprätthålls, framförallt till fromma för de närboende som har anpassat sitt boende till nuvarande uppdamning. Syftet med planerad utrivning av Sågdammen är att uppnå ett så naturligt flöde som möjligt i Sågströmmen som samtidigt möjliggör fiskvandring i vattendraget. Åtgärden kommer att innebära en enklare och billigare skötsel av de båda dammarna. Pumphusdammen, med idag gällande vattenhus-hållningsbestämmelser, kommer att bibehållas intakt utan några åtgärder som erfordrar miljötillstånd.

Höjdsystem

Alla höjder gällande denna ansökan är relaterade till rikets höjdsystem RH 00. Som huvudfix för vattenföretaget föreslås ett rör som har borrats in i jordfast sten med inhuggen ring omkring vid Sågdammens högra strand ca 22 m höger om sättutskovets högra betongpelare. Denna fixpunkt, som är densamma som åberopas i domen den 11 december 1980, har höjden +140,20 m.

Hydrologiska förhållanden

De hydrologiska uppgifterna har inhämtats från SMHI:s mätstation vid Borgärdetsströmmens utlopp ur Svärdsjön.

Karaktäristiska värden enligt nedan:

Högsta Högvattenföring	125 m ³ /s
Medelhögvattenföring	45 m ³ /s
Medelvattenföring	18,7 m ³ /s
Medellågvattenföring	8,7 m ³ /s
Lägsta Lågvattenföring	2,0 m ³ /s
Avrinningsområde	1 850 km ²
Sjöandel	9 %

Inom avrinningsområdet finns tre större regleringsmagasin Ljugaren (72 milj. m³), Amungen och Balungen (176 respektive 32 milj. m³).

Rådighet

Med hänvisning till ovan nämnda vattendom från den 11 december 1980 där sökanden tar över ägandet av Sågdammen och Pumphusdammen har sökanden erforderlig rådighet.

Planförhållanden

Berört område omfattas inte av detaljplan och planerade åtgärder står inte i strid mot gällande översiktsplan för kommunen. Planerna står inte heller i strid mot bestämmelserna om strandskydd.

Tillåtlighet

Kostnaden för planerad utrivning av Sågdammen och anläggande av överfalls-tröskel med fiskväg, samt ansökan om tillstånd är kostnadsberäknad till, ca 950 000 kr. Nyttan av planerade åtgärder är svår att ange i en intäktssida. Det som uppstår är minskade underhålls- och driftskostnader för sökande som kan skattas till ca 75 000 kr/år. Sökanden anser vidare att miljön i Borgärdetsströmmen ur fiskesynpunkt totalt vinner på planerad åtgärd med utrivning av ett vandringshinder. Fördelarna är, enligt sökandens uppfattning, från allmän och enskild synpunkt med planerade åtgärder sådana att dessa överväger kostnader och skador. Vidare bör det tas i beaktande att tillstånd alltid ska lämnas till utrivning enligt 11 kap. 19 § miljöbalken.

Befintliga dammanläggningars utförande

Sågdammen utgörs från vänster av en jorddammsanslutning, för att följas av en överfallsdamm i betong på naturlig tröskel, ett betongfundament, en betongdamm med utskov av träskottar för att mot höger sida ansluta med en jorddamm. Sätt-hanteringen sker via ett sättspel och är i bra skick. Över överfallsdammen och sättutskovet finns gångbroar av trä. Hela dammbyggnaden är grundlagd på morän och berg. Närmare beskrivning av befintlig dammanläggning finns redovisad i ingiven teknisk beskrivning.

Pumphusdammen består från vänster av jorddammsanslutning, därefter följer ett tidigare intag, ett luckutskov, en jorddamm, ytterligare ett luckutskov, ett tidigare intag för att avslutas mot höger strand av en jorddammsanslutning. Hela dammbyggnaden är grundlagd på morän och berg. Närmare beskrivning av befintlig dammanläggning finns redovisad i ingiven teknisk beskrivning.

Planerade arbeten

Rivningsarbetet med Sågdammen kommer att utföras av sökanden. Arbetet kommer att utföras, för att begränsa grumlingsskador, under lågvattenperiod och under tid när fisken inte har lekperiod. Det finns även ett behov av låg vattenföring vid utläggande av planerad stenbarriär. För att kunna utföra planerade utrivningsarbeten

i torrhet kan det erfordras en mindre fångdamm i Sågströmmen. I samband med att utrivningen av dammanläggningen i sin helhet är utförd ska som en restaureringsåtgärd grövre stenmaterial m m som en stenbarriär återläggas och fyllas ut strax uppströms det utrivna dammläget. Överfallströskeln får den utformningen, att det så långt möjligt kommer att efterlikna den naturliga botten på åfåran. Det gör att det antagligen inte kommer att behöva spontas i barriären. I tröskeln bereds det för naturlig nedsänkning för fiskvandring i en naturlig fåra. Nedsänkningen får en bredd av ca 2,0 m och botten förläggs på höjden ca +136,10 m. Tröskeln planeras för en längd på 55 m och toppen på ca +136,45 m (motsvarande sänkingsgränsen enligt nuvarande dom). På grund av att tröskeln så långt möjligt skall efterlikna den naturliga botten utan spont/betong är det inte möjligt att ange några exakta höjder på tröskeln och botten på den naturliga fiskvägen. Höjderna kan komma att variera något men medelvärdet beräknas hamna på +136,45 m. Mot bakgrund av att tröskeln så långt möjligt kommer att efterlikna en naturlig botten kommer den till att börja med att utföras utan spont, vilket kommer att innebära en genomläckning i tröskeln. Tröskeln kommer dock att så småningom att täta sig själv, genom sedimenttransporter. Om det visar sig att det inte är möjligt att hålla den tillståndsgivna dämmningsgränsen avser sökanden att förstärka tröskeln med spont i efterhand.

Det planeras inte för några åtgärder i Pumphusdammen, utan den kommer att bli intakt med det utseende den har idag.

Avbörning flödesfrämjande åtgärder

Nedsänkningen i tröskeln för fiskvandring kommer att avbörda ca 850 l/s vid krönhöjden +136,45 m.

Vid dämmningsgränsen +136,95 m kommer den planerade stenbarriären att avbörda ca 41 m³/s. Den i domen fastställda sänkingsgränsen +136,45 m kommer endast att understigas vid flöden lägre än 0,85 m³/s (lägsta lågvattenflöde är 2,0 m³/s).

Sågdammen kommer efter planerat genomförande att ha ungefär samma avbörningskapacitet som befintlig damm med alla sättar upptagna.

Vid 1 dm överdämning kommer den blivande tröskeln att avbörda ca 53 m³/s och vid 2 dm överdämning ca 67 m³/s. Vid 2 dm överdämning kommer Pumphusdammen att avbörda ca 58 m³/s. De båda dammarnas totala avbördningsförmåga vid 2 dm överdämning kommer att uppgå till ca 126 m³/s. Därtill kommer den vattenmängd som rinner genom Sallingsbäcken. Den totala naturliga vattenföringen var enligt uppgifter från SMHI 95,7 m³/s den 27 juli 2000, dag när vattenföringen kulminerade vid sista stora översvämningen i Svärdsjövattendraget. Den totala stationskorrigerade var enligt samma uppgiftslämnare 153 m³/s. Vid genomförande av de flödesfrämjande åtgärderna i Lillälven (Svärdsjövattendraget) beräknas flödena i framtiden att närma sig den naturliga vattenföringen.

Miljökonsekvenser

Miljökonsekvenserna har närmare beskrivits i ingiven miljökonsekvensbeskrivning. Länsstyrelsen i Dalarnas län (länsstyrelsen) har i beslut ansett att det aktuella vattenföretaget kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Området omkring Sågdammen är ett väl frekventerat fritidsområde med vandringsstigar. Dammyggnaden är omsluten av skogmark. På Sågdammens högra sida finns en mindre stuga. Ägare av stugan är okänd, men det är sökanden som äger markområdet. Strax uppströms Sågdammen finns en mindre ö bevuxen med tall och gran.

Många väljer att promenera längs Borgärdetsströmmen med dess öar, långa strömsträckor och lugnvatten. Där finns också fiskemöjligheter och en rik fauna med bland annat övervintrande strömstarar i ovanligt stort antal. Nämnade naturmiljö kommer inte att påverkas. Den förändring som kan uppstå är att strömsträckan förlängs på bekostnad av lugnvatten. Sökanden ser dock inte detta som något negativt.

I samband med informationsmöte har Borgärdets Sportfiskeklubb (sportfiskeklubben) framfört att den har stort intresse av att det blir möjligt med fiskvandring i

vattendraget. Nu planerad åtgärd, med utrivning av Sågdammen, innebär att man går sportfiskeklubbens intressen till mötes.

Det finns ett bestånd av signalkräftor i vattendraget. Sökanden har för avsikt att innan arbetet påbörjas fånga/plocka in kräftorna och lägga dem i sump som man återsätter efter arbetets slutförande.

I närområdet till Sågdammen har det enligt gamla lantmäterihandlingar funnits en såg och eventuellt en kvarn. Vid besiktning på plats kan man återfinna sporadiska stensamlingar som kan ha utgjort fundament till sådana anläggningar. Sågen lades enligt uppgift ned år 1895. Nedströms Sågdammen fanns, vad man tror, en kanallämning. Kanalen skär en utstickande holme i vattendraget. Den är idag helt torrlagd och bevuxen med små buskar och låga örter. Det kan här vara fråga om en flottningslämning.

Landskapsbilden kommer att påverkas på ett positivt sätt. Sågströmmen kommer efter genomförda åtgärder att uppfattas som ett naturligt strömmande vattendrag.

Tillfälliga upplag av sten- och fyllnadsmaterial för restaureringsåtgärderna kommer att erfordras. Val av upplagsplats kommer att göras i samråd med fastighetsägaren, där inte upplag kan ske på egen mark. Materialet kommer att samlas ihop och tas i närområdet. Utrivet material kommer att omhändertas och läggas i containers för borttransport på ett miljöriktigt sätt i enlighet med gällande föreskrifter och i samråd med kommunen.

Framkomlighet och möjligheterna till utnyttjande av naturmiljön kommer inte att påverkas av planerad utrivning av Sågdammen.

Buller och vibrationer från arbetsmaskiner och transporter kommer att kunna upplevas som störande av de närboende. Samtliga transporter planeras att ske söderifrån på den vänstra sidan i strömriktningen. Det planeras för en kort arbetstid om ca en månad.

I samband med utläggande och borttagande av eventuella fångdammar, samt anläggande av stenbarriärer kan smärre grumlingar uppstå. Sökanden avser att så långt möjligt minimera grumlingarna genom att arbetena utförs under lågvattenperioder. Eventuella grumlingsalstrande arbeten kommer även att utföras bakom stängd utskovsdamm. De grumlingar som därvid kan uppstå är således mycket marginella och av snabbt övergående natur och torde därmed inte heller förorsaka några skador.

Det planeras för att i huvudsak använda sig av en befintlig väg söderifrån utefter Sågströmmens vänstra sida. Smärre förstärkningar kommer att erfordras av vägen fram till Sågdammen. Det planeras för en omdragning av tillfartsvägen på en sträcka av ca 100 m. Det har här träffats avtal med markägaren för denna omdragning och rätt att använda sig av tillfartsvägen.

Hänsynsreglerna, 2 kap. miljöbalken

Sökanden har god kännedom och kunskap om de förhållanden som är av betydelse för människors hälsa och miljön vad avser planerade åtgärder och dess inverkan på vattenmiljön, övrig miljö och störningar. Vidare kommer sökanden att noga förvissa sig om att de entreprenörer som kommer att anlitas för att genomföra de planerade åtgärderna, äger motsvarande kunskap som erfordras. Utrivning av Sågdammen torde inte kunna medföra några risker för människors hälsa eller några skador på miljön. Arbetet kommer att utföras på sådant sätt att restprodukter samlas upp och transporteras på lämpligt sätt och till lämplig plats med beaktande av restprodukternas art. För det fall restprodukter är förorenade kommer dessa att hanteras i enlighet med gällande regelverk och efter erforderligt samråd med kommunens miljökontor. Planerade arbeten kommer att ske med hänsyn taget till ett minsta möjliga användande av kemiska produkter. I de fall sådana erfordras ska sådana produkter användas som utgör minsta risk för människors hälsa eller för miljön. Val av plats är givet på grund av nuvarande dammanläggnings läge.

INKOMNA YTTRANDEN

SMHI

Strax uppströms den aktuella platsen bedriver SMHI flödesmätningar sedan 1988, vid utloppet av Svärdsjön. Så länge det planerade arbetet genomförs vid låga vattenflöden har arbetet låg eller ingen påverkan på SMHI:s mätstation och således SMHI:s myndighetsuppdrag. Det framgår dock av handlingarna att det även finns planer på att bygga om vattenvägarna i Svärdsjöns utlopp. Det är SMHI:s bedömning att ett sådant arbete i stor omfattning kan komma att påverka SMHI:s mätstation och SMHI vill därför tidigt involveras i det arbetet.

SMHI har i övrigt inga synpunkter på ansökan men vill framhålla vikten av att SMHI hålls underrättat av sökanden om alla planerade aktiviteter i vattendraget såsom arbetsperiodens start och slut. Det blir då möjligt för SMHI att skilja ut mätdata före, under och efter eventuellt arbete.

Kammarkollegiet

Ansökan kan medges under förutsättning att en fungerande faunapassage motsvarande bästa möjliga teknik anordnas och underhålls av sökanden. Frågan om passagens närmare utformning och placering samt villkor för driften av fiskvägen får delegeras till tillsynsmyndigheten. Framtagande av förslag ska ske av ansvarig verksamhetsutövare i samråd med fiskevårdssakkunnig kompetens på länsstyrelsen. Faunapassagens utformning ska dokumenteras och biläggas tillsynsmyndighetens delegationsbeslut.

Svärdsjö Kanotklubb (kanotklubben)

Kanotklubben begär att kanotsportens intressen tillmötesgås på samma sätt som fiskets. Det går fint att kombinera passerbarhet för vattenlevande organismer och passerbarhet för paddlare vid restaurering av forsar i åar. Utformning av en naturlig fiskväg och en naturlig forspaddlarväg är lika. Forspaddling har ingen negativ inverkan på den akvatiska miljön. Kanotklubben arrenderar mark och vattenområde vid Sågdammen. Kanotklubben yttrar sig enbart om utformning av stenbarriären

och åtgärder i botten av Svärdsjöån. Kanotklubben yrkar att de av sökanden föreslagna villkoren ändras enligt nedan (ändringar är i kursiv stil). Att slutlig utformning av överfallströskeln ska göras i samråd med tillsynsmyndigheten. Sportfiskeklubben *och kanotklubben* ska beredas möjlighet att vara med i ett samråd omkring arbetet med utformning av tröskeln. Att tröskeln efter arbetets genomförande ska besiktigas av fiskesakkunnig med avseende på passerbarhet för vattenlevande organismer *och ska besiktigas av forspaddlingssakkunnig med avseende på passerbarhet för forspaddlare.*

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen accepterar sökandens yrkanden och villkorsförslag, dock med följande synpunkter. Om domstolen anser att kanotklubben är sakägare i målet föreslås denna i likhet med sportfiskeklubben ges möjlighet att vara med i samrådet kring utformningen av överfallströskel/överlöp (villkor 2). Länsstyrelsen yrkar vidare på att domstolen, med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken, delegerar till tillsynsmyndigheten att vid behov besluta om åtgärder och villkor för den slutliga utformningen av överfallströskeln/överlöpet enligt villkor 2. I andra hand föreslås ett villkor om att om parterna inte kommer överens om slutlig utformning av överfallströskel/överlöp får frågan hänskjutas till domstolen för slutligt avgörande.

Borgårdets samfällighetsförening (föreningen)

Föreningen har träffat ett avtal med sökanden om ersättning för kräft-och fiskeskada till följd av de arbeten som planeras. Genom ersättningen om 99 600 kr, som ska betalas till föreningens bankkonto senast en månad efter att kommunen erhållit lagakraftvunnen dom, har föreningen ingen erinran mot ansökan. Föreningen vill emellertid påpeka följande. Sökanden anger att den planerade tröskeln kan komma att förstärkas med spont i efterhand om det inte är möjligt att hålla den föreslagna dämmningsgränsen. Enligt föreningens uppfattning råder det osäkerhet beträffande hur tröskeln ska kunna bli tät.

GENMÅLE FRÅN SÖKANDEN

Kanotklubben är inte att anse som sakägare i målet varför dess yrkanden om justering av villkoren ska avvisas. För det fall kanotklubben är att anse som sakägare bestrider sökanden bifall till yrkandena eftersom frågan om en forspaddlarväg inte ryms inom den nu aktuella ansökan utan för behandlas genom en framställan till länsstyrelsen.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har hållit huvudförhandling och syn.

Den i målet ingivna miljökonsekvensbeskrivningen har senare kompletterats med ytterligare uppgifter från sökandens sida. Det sammantagna underlaget kan godkännas.

En grundläggande förutsättning för att tillstånd till vattenverksamhet ska ges är att sökanden visar att denne har rådighet över den sökta verksamheten. Mark- och miljödomstolen finner att sökanden i detta fall har visat att denne har erforderlig rådighet för den sökta verksamheten.

Kanotklubben har visat att den har sådan rätt till det område som berörs av den planerade verksamheten som medför att kanotklubben är att anse som sakägare i målet. Kanotklubbens yrkanden om justering av de föreslagna villkoren för verksamheten ska därför inte avvisas, såsom sökanden i första hand har yrkat.

Mark- och miljödomstolen finner dock att sökanden har visat att hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken är uppfyllda, vilket bl.a. innebär att sökanden får anses ha föreslagit villkor och försiktighetsmått som är tillräckliga för att vattenverksamheten ska kunna tillåtas. I denna del vill domstolen framhålla följande. Kanotklubben, och länsstyrelsen, anser att villkoren för vattenverksamheten bör utformas på ett sådant sätt att kanotklubben ges tillfälle att medverka till att de sökta anordningarna får en ur kanotfärdssynpunkt gynnsam konstruktion. Mark- och miljödomstolen tvingas emellertid konstatera att det varken i miljöbalken eller i

någon annan författning som ska tillämpas på den aktuella ansökan finns stöd för att ålägga sökanden att tillmötesgå kanotklubbens önskemål i denna del. Det innebär således att domstolen har prövat kanotklubbens yrkanden men inte funnit skäl bifalla dessa.

Mark- och miljödomstolen konstaterar i detta sammanhang att länsstyrelsen även har yrkat att domstolen delegerar till tillsynsmyndigheten att vid behov besluta om åtgärder och villkor för den slutliga utformningen av överfallströskeln/överlöpet eller i vart fall förordnar att, om parterna inte kommer överens om slutlig utformning av överfallströskel/överlop, frågan får hänskjutas till domstolen för slutligt avgörande. Sökanden har inte kommenterat dessa förslag. Enligt mark- och miljödomstolens mening får dock förutsättningarna för parterna att enas kring utformningen anses så pass goda att det inte är befogat att öppna för ett hänskjutande av frågan till domstolen. Däremot finner mark- och miljödomstolen att det finns såväl laga utrymme som beaktansvärda skäl, inte minst ur tillsynsynpunkt, att delegera rätten att besluta om åtgärder och villkor beträffande utformningen till tillsynsmyndigheten. Denna delegation ska således skrivas in i tillståndet.

Den sökta verksamheten uppfyller kravet på tillåtlighet enligt 11 kap. 6 § miljöbalken. Tillstånd till verksamheten ska därför sammanfattningsvis ges.

Mark- och miljödomstolen anser emellertid att det finns anledning att erinra om att Stockholms tingsrätt, vattendomstolen, i det av sökanden angivna målet VA 94/74 har fastställt dämningsbestämmelser för Sågdammen och Pumphusdammen samt att det i nu aktuellt mål inte har yrkats någon ändring av dämningsbestämmelserna. Dessa ska därför innehållas även beträffande de nu sökta åtgärderna och anläggningarna. Villkor 4 i det nu givna tillståndet har utformats i enlighet härmed, vilket innebär avsteg från av sökanden föreslaget villkor med samma nummer.

Sökanden har yrkat att mark- och miljödomstolen ska förordna att tillståndet får tas i anspråk trots att domen inte har vunnit laga kraft, s.k. verkställighetsförordnande. I

målet föreligger emellertid motstridiga intressen mellan sökanden och en sakägare vars invändningar inte framstår som ogrundade, även om domstolen inte har funnit laga stöd att tillmötesgå sakägaren. Redan med hänsyn härtill föreligger hinder mot att bifalla yrkandet om verkställighetsförordnande.

Arbetstiden för den sökta verksamheten bör bestämmas till fem år.

Den i målet föreliggande utredningen ger inte stöd för slutsatsen att den sökta verksamheten kommer att leda till några ersättningsgilla skador. Om sådana frågor ändå uppkommer får de hanteras inom ramen för bestämmelserna i 24 kap. 13–14 §§ miljöbalken om ersättning för oförutsedda skador. Mark- och miljödomstolen finner skäligt bestämma tiden för anmälan av oförutsedd skada till senast fem år efter arbetstidens utgång.

Prövningsavgiften ska fastställas till tidigare beslutat belopp. Avgiften är betald.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV425)

Överklagande senast den 21 september 2017.

Denny Heinefors

Ingrid Johansson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Denny Heinefors och tekniska rådet Ingrid Johansson samt de särskilda ledamöterna Torbjörn Holmgren och Mikael Lif. Enhälligt.

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL DÄR MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN ÄR FÖRSTA INSTANS

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen och det måste ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. **Skriftliga bevis** som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.